

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 26 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi-Dező-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 238. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1913. október 16.

Népek csatája — népek ünnepe.

A lipesei csata évfordulóját joggal ünnepli meg ma Németország; azon a napon lett az apró államocskákra tördelt német népből német nemzet.

Magyarország és Ausztria hadserege is joggal ünnepel; mert a magyar és osztrák ezredeknek jelentékeny részük volt a lipesei diadal kivívásában. A diadal mindig dicsfényt von a hadsereg zászlaja köré.

De legigazabb öröme ezen a napon Oroszországnak van; mert a lipesei csatában lépett oda Oroszország kimozdíthatatlanul Európa politikai színpadjára.

A lipesei csatában a magyar és osztrák csapatok vezére, Schwarzenberg herceg parancsolt, a német csapatok lelkesedtek, de a legigazibb győztesek az oroszok lettek. Napoleon bukása legázolta Franciaországot és Európa nyakára ültette az orosz.

Értem még a németek ünnepi kedvét, de a miénket sehogy sem értem.

A lipesei csata előtt a francia császárság hatalma valóban egyszerűen kitörölte a politikából az európai egyensúly fogalmát. Francia birtok volt Olaszországnak egyharmada Rómával együtt, Németországnak a Rajna balpartján lévő egész területe, a jobbparton Hannover, Adenburg és a Hansa városok, francia birtok volt Hollandia, Belgium, Magyarországból a Száván-tuli rész Dalmáciával, Ausztriából Krajna és Isztria. Majdnem

hübéri kapesok fűtték a francia császársághoz az olasz félsziget másik kétharmadát, a rajnai szövetségben Németország javarészt. Olyan példátlan tulsulya volt ez a francia hatalomnak, a minőről két évtizeddel előbb álmodni sem mert senki. Ez mind összeomlott ma száz esztendeje — s most látjuk: mégis kár volt akkor erőszakosan lerombolni a francia zsenialitásnak ezt a roppant alkotását.

A természetes fejlődés, a népek öntudatra ébredése ugyanis visszaszorította volna a francia áradata a maga rendes medrébe. Sem Rómát, sem a magyar tengerpartot, sem a német lakosságú területet Franciaország soká meg nem tarthatta volna; mindezeket csak Napoleon lángelméje szoríthatta a francia állam testéhez. Utána ezek a területek önként elváltak volna a francia császárságtól. De megmaradt volna Napoleonnak egy, európai és egyetemes emberi szempontból legfontosabb alkotása: a varsói nagyhercegség, az új életre hívott önálló lengyel állam, mint Európa bástyája Oroszország ellen.

Nekünk kevesebb okunk van örülni a lipesei győzelmen, mint a mennyi okunk van sajnálni a lengyel állam végleges összeomlását.

Nagy fény mellett rendesen nagy az árnyék is. Napoleon nagyságára is sok árnyék borul. Erőszakoskodása valósággal vakon ragadta a bukás felé. Durvasága, amellyel a pápát világi birtokaitól és személyes szabadságától is megfosztotta, felháborító volt. Önzése páratlan s ahogy családja tehetségtelen és hiu

tagjainak koronákat osztogatott, az egyenesen nevetséges volt. Kiontott embervér annyi tapad a kezéhez, mint talán senkiéhez. De háboruiba legtöbbször ellenfelei kényszerítették bele, a romokon tudott építeni, a francia forradalom szörnyűségeinek ő vetett véget, az igazi tehetséget tisztelni tudta, hazáját szerette s mikor Európa élére helyezte a hadi szerencse, egyedül ő ismerte fel kortársai közül azt a veszélyt, mely az európai kulturát Oroszország felől fenyegeti.

Odaállította gátnak az új lengyel államot, a varsói nagyhercegséget s ezzel legalább részben helyrehozta azt a bűnt és politikai hibát, melyet Európa a lengyel nemzet ellen elkövetett.

Mindez összeomlott Lipcsénél; nemcsak ami természetellenesen nagy volt a francia hatalomban, hanem ami jót Európa érdekében Napoleon alkotott, az is sirba került. Lipcsétől dotálódik Franciaország dekadenciája és az orosz hatalom nyomasztó tulsulya. Cserének mindenestetre: rossz.

Ez azonban csak politikai gondolat, melyet elnyomni lehetetlen. Az évforduló sok mást is eszébe juttathat az embernek: a földi hatalmak gyöngeségét, a földi nagyság végeességét, a szerencse forgandóságát és az el nem maradó igazságszolgáltatást. Lipcsénél rettentően lakolt Napoleon; ezen a napon indult meg a császári trón lépcséin lefelé — Szent Ilona felé. Méltán ünnepelnek azok utódai, akik az óriást legyőzték: de az ünneplők fölött ma is ott lebeg egy név, mely bukásában is nagy maradt, mely

Patkányok, házi és mezei egerek

kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a

MURIS készítmények,

mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:

FARKAS ISTVÁN

Apolló drogériájában

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

holta után is csodálatot kelt maga iránt: Napoleoné.

A „népek csatájának“ évfordulóján népek ünnepelnek; de minél fényesebb az ünnep, minél ujjongóbb a diadalmámor, mintha csak annál magasabbra emelné a legyőzött császárt: Napoleont.

*

Szerb csapatok Albániában.

Bécs, okt. 15.

Avarna herceg bécsi olasz nagykövet tegnap meglátogatta Berchtold gróf külügyminisztert és hosszabb beszélgetést folytatott vele az albán területnek szerb csapatok által történt megszállásáról.

Jól értesült körökben kijelentik, hogy a tanácskozáson azokról a lépésekről tárgyaltak, a melyeket Ausztria és Magyarország meg Olaszország tenni fognak, ha a szerbek nem tartják tiszteletben a londoni határozatokat.

A szerb kormánynak a nagyhatalmakhoz intézendő jegyzéke egyes sztratégiai pontok megszállásának szükségességéről, a melyet Belgrádból már jeleztek, semmit sem változtathat Magyarországnak és Ausztriának meg Olaszországnak azon az elhatározásán, hogy nem tűri az albán határ megváltoztatását.

A Reichspost szerint Szerbia engedelmessége esetén közvetlenül közel áll Ausztriának és Magyarországnak meg Olaszországnak sürgős lépése.

Szerb kegyetlenkedés.

Belgrád, okt. 15.

Azok a szerb csapatok, a melyeket az albán fölkelők ellen küldtek, borzasztó kegyetlenségeket visznek véghez. Igen sok bolgár és albán telepet teljesen leromboltak. Az elpusztított falvak lakói a hegyekbe menekülnek és rettenetes dolgokat beszélnek a szerb csapatok vérszomjas öldökléséről. E kegyetlenkedésről különben hivatalos jelentést fognak küldeni a külföldi államok fővárosaiba.

A karlócai érsekség adminisztrátora. A király, mint a hivatalos lap jelenti, a miniszterelnök előterjesztésére Grujics Mihály károlyvárosi görög keleti szerb püspököt a karlócai görög keleti szerb érsekség adminisztrátorává nevezte ki.

Tomasics a miniszterelnöknél.

Budapest, okt. 15.

Dr Tomasics Miklós volt horvát bán, Budapestre érkezett. Tomasics ma reggel fölkereste Tisza István miniszterelnököt, a kivel hosszasan tárgyalt a horvát válság ügyeiről.

A nváradi utca forradalma a bíróság előtt.

A szociáldemokraták szónoka a vádlottak padján.

— Az ablakbeverés hősei. — Ma lesz az ítélet. —

A nagyváradi királyi törvényszék, mint büntető bíróság tegnap kezdte meg a szenzációs izgatási pör tárgyalását, amelynek előzményei élénk emlékezetében vannak még Nagyvárad közönségének. A múlt évi júniusi parlamenti események hatása alatt volt az ország, a budapesti munkásság véres májusi forradalma, a szenzációs és meglepő politikai események izzó, forrongó hangulatot váltottak ki az emberekből és a budapesti munkásság viselkedése visszhangot vert szerte az országban.

A szociáldemokraták népgyűléseikkel igyekeztek minél jobban kihasználni a tömeghangulatot és természetesen Nagyvárad sietett el nem maradni Budapest mögött és június 10-ére hatalmas plakátok hívták népgyűlésre a munkásságot.

Kondor Bernát, a budapesti szociáldemokraták egyik vezetőembere volt a szónok, aki hatalmas agitációs, a vádirat szerint izgató beszédet mondott. Hogy izgatott-e Kondor vagy nem, azt ma fogja eldönteni a bíróság, tény azonban, hogy a nagypiac-téri népgyűlés után a tömeg egyrésze átrohant az ezredévi emléktéri új vashidon és egy perc alatt ostromállapotban volt az utca. A megyeház, a Tisza-ház, a törvényszék, a Kaszinó ablakai zugva, csörömpölve hullottak be és rohanva jött a tömeg végig a Rákóczi-úton. Az üzletek ragyogó tükrüvegjei estek áldozatul a nép Tisza-dühének.

Kondor Bernátot izgatás miatt perbe fogták. Letartóztatták, a vádtanács azonban szabadlábra helyezte.

Hogy az ablakbeverés nemes sportját kik üzték, azt bizony nem tudták megállapítani és a nagy tömegnek mindössze három szerény tagja ellen folyik most az ügy. Csernák Sándort, Bodnár Máriát és Kovács Bálintné hatóság és magánosok elleni erőszak vétségével vádolják. A negyedrendű vádlott nem jelent meg.

A tegnapi tárgyalás.

Ember Géza törvényszéki bíró elnöklete alatt folyik a tárgyalás. A vádat Miskovszky kir. ügyész képviseli, a védelmet dr Landler Jenő és dr Grósz Imre ügyvédek látják el. Az érdeklődés igen nagy, a Népszava leküldte tudósítóját. Mindenekelőtt megállapítják a vádlottak személyazonosságát. Azután következett

Kondor Bernát

kihallgatása. Fölolvassák az ügyészi vádiratot. Az a vád ellene, hogy izgatott, a tömeget rombolásra szólította fel. Mutassuk meg, ne csak szóval, hanem tettel is, hogy méltók vagyunk a budapesti elvtársakhoz. Viszontlátásra az utcán! — Ezeket és ezekhez ha-

sonló kifejezéseket használt a beszédében, miáltal a tömeget felizgatta.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

— Nem érzem magam bűnösnek.

— A beszédében a következő kifejezéseket használta: Menjünk elvtársaim az utcára, ahol hangos szóval és tettekkel tüntessünk. Viszontlátásra az utcán.

— Nem emlékszem, hogy ilyen kifejezést használtam volna. Izgatni nem akartam. Különböztetnem azt hiszem, hogy ha ilyen szavakat használtam volna, a jelenvolt Jánossy kapitány feltétlenül megvonta volna tőlem a szót.

— Beszéde alején Kovács Gyulával foglalkozott. Azt mondotta róla: Kovács Gyula a történelem legnagyobb hőse, csak kár, hogy golyója irányt tévesztett! Igaz ez? Miért dicsérte fel tettét?

— Foglalkoztam Kovács Gyulával, dicsérni azonban nem dicsértem. Egyszerűen rá akartam mutatni politikai életünk jellemző viszonyaira, hogy a parlamentben az erőszakkal csak erőszakot lehet szembehelyezni.

— Azt is mondotta, hogy ha velünk muszkául beszélnek, mi is muszkául felelünk.

— Lehet, hogy használtam ilyenforma kifejezést. Nem tudom biztosan.

A másik két vádlott

kihallgatása hamar megvolt.

Csernák János asztalossegéd ellen az a vád, hogy Tokaji Ferenc rendőrt megdobálta és ablakokat vert be.

— Nem vagyok bűnös. Tanum van rá, hogy nem én dobtam meg Tokajit. A rendőr ur biztosan téved.

Bodnár Mária napszámosasszony beismerte a rendőrség előtt, hogy a Széchenyikávéház egyik ablakát beverte.

— Igaz ez, Bodnár Mária?

— Igen, kérem, nem tagadom.

— Hallotta maga Kondor Bernátnak a beszédét?

— Nem hallottam az egészet; hogy mit mondott, arra már nem emlékszem.

— Hát aztán miért dobált maga?

— Nem tudom megmondani. A többiek is dobáltak, én is dobáltam.

Felvonulnak a tanuk.

A második emelet folyosóját egészen ellepi a beidézett tanuk serege. Gyorsan peregnék le a tanukihallgatások.

Schlögl Adolf volt rendőrfelügyelő jól emlékszik Kondor beszédére.

Használta az inkriminált kifejezéseket. Azzal kezdte, hogy Kovács Gyula a nemzet hőse. Azt is mondta, hogy nemesek szóval, hanem tettel is tüntessen a munkásság. Beszéde izgató jellegű volt. Vallo-mására esküt tett.

Szünet után dr Molnár Jenő ügyvédet hallgatták ki. Szerinte nem volt izgató a beszéd, egyszerűen csak beilleszkedett az akkori hangulatba. Ő látta, hogy Csernákot ok nélkül tartóztatták le, nem ő ütötte meg a rendőrt.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA

DAJKOVITS

SPECIALISTÁJA

Nagyvárad.

Sas-palota.

Nagy Andor hírlapíró, a Pesti Tükör munkatársa, aki akkor még az Uj Nagyváradnál volt, a következő tanu. Izgatást nem látott a beszédben. Szokásos népgyűlési beszéd volt. Csernák letartóztatásának ő is szemtanúja volt. Látta, hogy nem Csernák dobta meg a rendőrt, egy messzebb-álló ember, hogy ki volt, azt nem tudja.

Kemény Ignác rendőrkapitány kihallgatása következik most. Hallotta a beszédet, annak azonban egész menetére nem emlékszik.

— Mégis, mit mondott?

— Kovács Gyulával kezdte és azt is tudom, hogy az inkriminált kifejezéseket használta. A tömeg látszólag csendesen osztott szét.

Vadász József rendőrfelügyelő emlékszik arra, hogy Kondor említette, ne csak szóval, hanem tettel is tüntessünk.

Dienes István és Bot György detektívek egyhangulag vallják, hogy Kondor beszédében azt mondta: Kovács Gyula a történelem hőse, — hangos szóval és tettel tüntessünk — viszontlátásra az utcán.

Védő: Hát még miket mondott Kondor?

— Másra nem emlékszem.

— Furcsa, hogy az urak csak az inkriminált szavakra emlékeznek.

Dr Nagy Mihály ügyvéd előadja, hogy általános frázisokkal telt beszéd volt a Kondoré. Olyasmit mondott: Gyujtsátok fel — lelkesedétek lángjával a szíveket . . .

Valami hasonlatot mondott.

— Hát Guliver?

arról mit mondott?

A bíróktól kezdve a hallgatóságon csendes derűtség moraja fut végig. A gyermekese hőse ugyanis nem utolsó szereplő e pörben. Majd minden tanutól megkérdezte az elnök Guliver szerepét.

— Ja igen. A munkásság olyan, mint Guliver, akit kicsiny kis törpék tartanak lekötve.

Vadász rendőrfelügyelő: A tanu csak nem szigorú kifejezésekre emlékszik.

Védők: Önök meg éppen csak a szigorú kifejezéseket tudják.

Nagynehezen előkerülnek a megidézett újságírók is.

Hajnal Jenő szerint közönséges, agitációs, frázisos népgyűlési beszéd volt, amely nem alkalmas az izgatásra.

Jánossy Gyula helyettes főkapitány a következő tanu. Hallotta az inkriminált kifejezéseket.

— Miért nem utasította rendre a szónokot?

— Beszéd közben az ilyen rendreutastás kétes értékű. Sokszor többet árt vele az ember, mint használ.

Vallomására esküt tett.

Tokaji Ferenc rendőr erősíti, hogy őt Csernák ütötte meg közel.

Mados György hírlapíró a Szabadság munkatársa volt. Ő írta a beszéd tartalmát a lap részére. Izgató részekre nem emlékszik. Ami izgató kifejezés volt, azt nem ő írta, tudtán kívül került a lapba.

Máthé György napszámos tanu csak azért volt a népgyűlésen, mert azt mondták neki, hogy ha nem megy el, nem kap munkát.

Dutka Ákos hírlapíró szerint a beszéd

egyáltalán nem volt izgató. A rombolás és a beszéd között nem lehet összefüggést találni. Nem a beszéd következménye volt a pusztítás.

A védő indítványára a bíróság elrendelte még dr Agoston Péter és dr Katz Lipót kihallgatását.

Déli egy órakor a tárgyalást az elnök félbeszakította. Folytatása ma délelőtt 9 órakor következik.

Adjatok, amit Isten adott.

Kedd reggel a Szent László-menedékház előtt.

Kedd reggel történt. Szaniszló utcán, a leveleiket hullató gesztenyefák alatt, állig begombolt felsőkabátokban, a csipős októberi időtől reszketve siettek az emberek, ki-ki maga ügyes-bajos dolga után. És ebben a siető, lázas embersorban, mely az utca mindkét oldalát ellepte, talán fel sem tűnt, vagy már nagyon is megszokták azt a nyomorult csoportot, mely a Szent László-menedékház tágas kapuja alá huzódott a csipős szélből. Rongyokba burkolt, nyomorék alakok, vagy elaggot, csoszogó léptű és a sirhoz közel álló öreg férfiak és asszonyok voltak a csoportban.

Kedd reggel volt csupán és ezért nem tűnt fel senkinek. Pár percig megállottunk a kapuval szemben. Nem kellett sokáig várakoznunk. A hatalmas tölgyfaajtó szinte nesztelenül nyílt fel és megjelent egy fehér főkötős apáca. A sok koldus egyszerre ott termett. Reszkető karok tárultak ki s kérő, siránkozó hangokat hozott át a szél. Érdekes, megkapó, a szívekbe markoló jelenet volt ez.

Az apáca egyik kezét az oldalán függő olvasón pihentette, a másikkal kenyeret nyújtott ki. És ez megisméltődött mindaddig, míg csak egy kinyújtott kar volt, mely kenyérért esengett. Friss fehér cipő volt, amit kiosztottak a koldusok között.

A szájalmas csoport megelegülten, lassanként eltávozott. És ezzel még nem volt vége a kedd reggelnek. Szinte lopva, bekötött fejjel jöttek gyászruhás lányok és intelligensnek látszó nők. Szinte besuhantak a kapu alatt, aztán ismét láttuk őket visszatérni egy-egy kenyérrel. Amint jöttek, oly gyorsan távoztak. A kapu előtt előbb körülnéztek, hogy nem látja-e őket valaki, mert valamikor talán ők adtak másoknak kenyeret.

És amint lassanként eltűnnek ezek a kis csomagok, kenyeret vivő nők, férfiak és gyermekek, jól eső érzés tölti el benn az apácákat, hogy mára ismét gondoskodtak, kitudja hány családról, hány éhező emberről.

Kenyeret osztanak egy nagy barna ház kapujában! Ki tudott erről itt benn a esillogó légfűtéses kávéházban. Ki említette ezek közül az urak közül, vagy pompás paradicsom madártollas kalapos hölgyek közül, a fülbemászó zene mellett, hogy ott lent a

Szaniszló-utca másik felében sok-sok kenyeret osztanak ki fehér főkötős apácák. Ki említette, vagy ki is tudta itt ebben a ragyogó világban, hogy a város másik részében kenyér nélkül van száz és száz család. És ha tudtak róla, ki adott ezek közül az urak közül, akik talán egy óra alatt elköltenek tíz kenyér árát, csak egy, egyetlen egy éhes gyermeknek egy falatka kenyérré valót? Senki. Hiszen nem is tudhatják ők ezt. Hiszen ez reggel, korán történik, amikor még nekik csak most kezdődik az éjjel. Pedig megérdemelnék, hogy tudják.

Nem új dolog ez már. Ez csak egy közönséges kedd reggel. Az a barna ház kapu alatt lejátszódott jelenet nem egyedüli Nagyváradon. Minden Istenháznak van kedd reggele, mégha csak egyszerű zárdái kápolnáról van is szó. És minden ilyen helynek meg van a maga éhező tábora, melynek kenyér kell és a melynek minden bizalma a kedd reggeleken van. Nem új dolog ez. Hiszen Szent Antal kenyérért hallott már mindenki talán.

Ha máshonnan nem, hát a templomi perselyek útján. Egy-két filléret kell összerakni, míg kenyér lesz belőle. Eddig is százan és százan áldották a kezeket, mely osztotta a kenyeret, de mennyivel hatványozottabb lehet ez az áldás most, amikor hatványozott a nyomor is.

Talán ez a mai rossz idő, ez a koldusvilág akasztotta meg szemünket kedd reggel a kenyérosttáson. Talán ez sarkalt rá minket, hogy a közönség figyelmét még jobban felhívjuk azokra a kis perselyekre, melyek kenyeret adnak minden kedd reggel az éhezők százának.

Jusson eszünkbe, hogy a nyomor ott az eldugott udvari lakásokban szinte felkiált most még jobban, mint valaha.

Adjatok, amit Isten adott!

Mit lehet reggelizni a margitai állomáson?

Semmit, meg pálinkát.

Margitán, a Rézalja egyik legnagyobb vasuti állomásán, az ilyen állomásokat jellemző, sajátságos berendezésű vendéglő is van. A vendéglős, mint kitűnő üzletember, már a kora hajnali órákban kinyitja az üzletet, mert a legkorábbi vonat 5 órakor indul. Vonatindulás előtt pedig valósággal el szokták lépni az utasok a vendéglőt egy kis harapnivalóért. Hogy mi mindent lehet ott az állomáson kapni, arról leghűbben számol be az alábbi eset, mely két nagyvárad utassal történt.

A két utast a balsors Margitára sodorta és reggel vissza akarták térni Nagyváradra. Indulás előtt úgy határoztak a margitaiak biztatására, hogy kint fognak reggelizni a pályaudvari vendéglőben. Megjegyzendő, hogy mindkettőnek korgott a gyomra és farkasétvágygyal rendelkeztek. Szerencsére a vendéglő már nyitva volt. Az étterem közepén hatalmas petróleumlámpa világított füstösen és ilatosan (?).

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyílt.

Mindennemű bank és kereskedelmi ügyek keresztül-
vitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más
egyéb biztosítások.

— Jó reggelt! Parancsolnak az urak?
 — Kérünk két kávét!
 A vendéglős a kezeit dörzsöli, egy kicsit
 gondolkodik, aztán felel.
 — Kávét kérem, az nincs.
 — Akkor vaját kérünk!
 — Vaj? Az kérem nincs!
 — Talán szalámit kérünk!
 A vendéglős a kezeit stb.
 — Szalámi? Az kérem nincs.
 — Száraz kolbászt kérünk!
 A vendéglős stb.
 — Száraz kolbász? Az kérem nincs!
 — Szalonna meg kenyér csak van?
 A vendéglős stb.
 — Szalonna, kenyér? Az kérem nincs.
 Erre már felugrott az egyik ur, aki ed-
 dig türelmesen hallgatta a vendéglős egy-
 hangú válaszait és erősen rontott rá.
 — Hallja! Ha még egyszer azt mondja,
 hogy az kérem nincs, olyat ütök a maga
 fejére, hogy fél óra múlva paprikást ehetnek
 az utasok.
 — A vendéglős a kezeit dörzsöli, aztán
 mosolyogva hallgat, míg a másik ur vég-
 telen flegmával folytatja az eledelek előso-
 rolását.
 — Kérünk talán egy üveg sört.
 — Sör az kérem van!

— No látja, csak erőlyesen kell fel-
 lépni és mindjárt van!
 — Most meg kérünk sardiniát!
 A vendéglős a kezeit dörzsöli, stb.
 — Szardínia? Az kérem
 — Ki ne mondja a nincset! Ordít a
 dühös, de annál éhesebb egyik ur.
 — Kérek zsiros piritost!
 — Zsiros piritos? Az kérem nincs!
 — Nincs. De vereshagyma meg kenyér
 csak van.
 A vendéglős stb.
 — Vereshagyma? Az kérem nincs!
 — Hát mi van hát szerencsétlen ember,
 hiszen éhen halunk!
 — Hogy mi van? Volt kérem minden,
 amit kértek az urak, de elfogyott minden
 tegnap.
 Szerencsére kint virrad és az ajtóban
 megjelenik a pék-inas egy kosár sütemény-
 nyel. A két éhes ur megrohanja a szeren-
 csétlen fiút. Esznek mint akik egy hét óta
 nem ettek és eközben megindul a vicinál-
 lis, míg végre bedöcög Paptamásiba, ahol a
 friss zsemlekre pompás ásványvizet ihattak.
 Így lehet reggelizni pompásan Margitán.
 Az igazság kedvéért megjegyezzük, hogy
 pálinkát lehetett kapni amennyit csak akart
 az ember. Ugy látszik arrafelé kevés hive
 van az antialkoholizmusnak.

zések, harcászati gyakorlatok, menetelések,
 merész, bravuros lovaglások. Itt már szere-
 pelnek a tisztek is, valamennyi nagyvá-
 radi.

Százhatvan képen keresztül a legizgal-
 masabb jelenetek váltakoznak s bemutatják
 a katonai gyönygyélet minden szép, látvá-
 nyos és vonzó részletét. A filmet itt játszot-
 ták le legelőször s általános feltűnést kel-
 tett a kivitel, az összeállítás mesteri tökéle-
 tessége. A bemutatás után a filmet Pécsre
 küldték Wolf századoshoz, aki véglegesen
 harmóniába hozza a szöveget a képekkel.

S mivel a filmek pompásan sikerültek,
 feltétlen biznysággal elfogadják a minisz-
 tériumban. Akkor pedig már készen van az
 a sorrend, amely szerint bemutatják ezt
 Magyarország minden nagyobb városában,
 sőt sokszorosítani is fogják. Ugy hogy a
 váradi eredetű film országos körútra indul
 s mindenütt tapsolni fognak a váradi délceg
 katonák bravurjainak. Valószínűleg két hét
 múlva kerül le ismét a film ide és azután
 elindul hódító útjára.

Nagyváradi filmek országos körúton.

**A hadügyminiszter pályadíja. — Kik a mozi-
 darab szerzői. — A katonaelet szépségei. —**

Pár nappal ezelőtt széles körben keltett
 feltűnést a Tiszántul szűkszavu híradása,
 hogy az Apolló mozgósínházban meghívott
 közönség előtt bemutattak egy filmsorozatot
 a katonaság beléletéről. Kivonultak a had-
 apróiskola növendékei is tanáraik vezetése
 mellett, több magasrangú tiszt is megjelent
 az első katonai film premierjén s ezzel élénk
 találgatások sorozatát nyitották meg a fil-
 mek céljára, eredetére, származására vonat-
 kozólag.

A Tiszántul fővárosi munkatársa útján
 puhatolódzott az érdekes katonai esemény
 közelebbi adatai után, mert a nagyváradi
 tisztek szigorúan begombolkóztak — bizo-
 nyára felsőbb utasításra. Most aztán olyan
 részletekről informál bennünket a fővárosi
 munkatársunk, amelyek egyenesen szenzáció
 erejével hatnak.

A közöshadügyminisztérium egyetértve
 a honvédelmi minisztériummal pályázatot
 írt ki a legelső és legjobb katonai filmre.
 Mint azt már jeleztük, e filmek eszméje ak-
 kor született, amikor a hadügyi kiadások és
 az ujonelétszám emeléséről volt szó. Az per-
 sze más kérdés, hogy békében sikerül-e nép-
 szerüsíteni a mozi útján a hadsereget. A pol-
 gári társadalom hadd lelkesedjen egy kicsit
 diéső armádiánk erején.

A hadsereg iránti hangulatkeltésnek
 kétségkívül igen szerencsés módja lenne a
 mozi, amely minden néprétegből nagy kö-
 zönséget hódított magának. A hadvezetőség
 felismerte ezt a kitűnő eszközt s csak alkal-
 mas emberek kellettek hozzá, akik a való-

ságban meg is csinálják a popularizáló mo-
 zidarabokat.

A pályázatot az egész országban meg-
 hirdették. Mivel azonban a velvételek esi-
 nos összegbe kerültek volna, nem érkeztek
 be, csak szövegpályázatok. Azok közül a
 legjobbnak kiadták a pályadíjat. Ezt a mun-
 kát Wolf Árpád pécsi százados írta, amely-
 hez azonban hiányzott a legfontosabb: a
 képsorozat.

Ekkor kapott felszólítást a miniszteri-
 umból Faragó Géza nagyváradi honvéd-
 százados, hadapróiskolai tanár, hogy pá-
 lyázzék a filmek összeállítására — termé-
 szetesen illő honorárium és költségfedezés
 mellett.

Faragó Géza hozzá is látott a hatalmas
 anyag feldolgozásához és mondhatjuk, hogy
 rendkívül érdekesen válogatta össze a fel-
 veendő jeleneteket.

Több mint három hónapig tartott a
 munka és százhatvan képből áll, amelyből
 minden egyes darab eredeti felvétel. Kez-
 dődnek a képek azzal, amikor a hadapród-
 iskolában kihirdetik az eredményeket. Kit
 vettek be, kit nem. A diszteremből lehor-
 gasztott fejjel, busan bandukolnak ki azok,
 akik nem lettek kadéto, míg akiket fölvet-
 tek, azok sugárzó arccal vonulnak el a
 gép előtt.

Majd bemutatják azt is, amikor a ka-
 détt otthon bucsuzik, a képen az anya öleli
 katonai fiát, a háttérben sir egy szép leány.
 Jön a konflis, koffer a kocsis mellett. Az-
 tán következnek az iskolai képek, a kikép-

Aki a maga rucáját lopatta el.

Téli mulatság.

Ugy szokott biz az lenni, hogy télen faluhelyt
 is nehéz a megélhetés s a dolog nélküli emberek
 tömegesebben tódulnak be a városba, ahol nagyobb a
 munkaalkalom. Természetesen nagyjából a kétes
 egzisztenciák jönnek be, akik itt könnyebben akarnak
 megélni. De azért marad falun is elég a jómada-
 rakkból. Az ilyen alakok azután nagy előszeretettel
 üzik a lopást is, különösen a szárnyasokat kerítik
 suba alá.

Most is furcsa história történt az egyik bihar-
 megyei faluban. Sem a falu nevét nem írjuk ki, sem
 a szereplőket, az itt mind mellékes, de a lényeg
 nem hallgatjuk el, márcsak azért sem, mert a maga ne-
 mében páratlan s meglehetősen mulatságos história.

Ott kezdjük, hogy a bünszövetkezet tagjai ösz-
 szeültek, megbeszélendő az éjszakai manővert.

— Szabó komám elmegy rucát lopni, Dudás
 komám meg bort hoz. Két-három kannával, annyi
 elég lesz, adta ki a parancsot a vezér. Aztán eset-
 tintett egyet a nyelvével s kissé megszelidült hangon
 folytatta:

— Szabóné komámasszony meg megsüti s oda-
 megyünk hozzájuk. Majd hirt adnak.

Ugy is lett A társaság minden tagja megjelent;
 egyiknek-másiknak a felesége is ott volt, hogy a más
 rucájából lakmározzanak. Pedig mindegyikőjüknek
 volt rucája otthon is, egyiknek 10—15, másiknak
 egész sereg, 40—50. De a másé jobban izlett s
 még az asszonyok is azon a véleményen voltak ez
 egyszer, hogy más jobban tud rucát tölteni mint ők.

Szóval mulattak, zavartalanul és fesztelenül;
 egyik kanna bort a másik után itták meg. Mikor
 pedig elfogyott a zsákmány, meg a boros kancsó is
 kiapadt, a társaság szétszórt. Bizony hajnalodott is,
 akkor s mikor az egyik hazaért, kész reggel volt.
 Le sem feküdtek, hanem a feleség megy, hogy ki-
 engedje a rucákat az ólból. De nem jöttek biz azok,
 sehogyso jöttek, de bent sem voltak. A szép tizen-

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól
 kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában
 Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatok: Irigatorok, fecskendők, gumi-
 harisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és minden-
 féle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

**Mentőszekrények nagy raktára, múlábak,
 támgépek, midőrek jutányos árban**
 és kitűnő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

* **Kigyulladt sátor.** Tudvalevőleg most van zsidó vallású polgártársainknak a „sátoros” ünnepe. Az ünnepet szokott buzgósággal, erre a célra felállított sátorban ülik meg. Tegnap az esti órákban egy ilyen sátor Kapucinus-u. 7. szám alatt kigyulladt. A sátor Glück Dávidé volt s benn épen imádkozott a család. A nagy hajbókolás miatt az asztalon levő gyertya felborlt s a lángja a sátor gyékényébe belekapott. Nagy riadalom lett erre a lakók között, rögtön telefonáltak a tűzoltókért és a rendőrségre. Mire azonban ezek megérkeztek, tüzet már nem találtak, csak megriadt embertömeget.

* **A Tanagra színház előadása.** Tegnap mutatkozott be a Vigadó mozgószínházban a Tanagra. Különböző beállítású tükör és fényforrás segítségével a szereplő színészek apró, miniatúr szobrocska nagyságban jelennek meg a kicsi színpadon. Rendkívül kedvesen hat a nézőre a kis emberkék ügyes mozgása. A régi bábszínházat juttatja eszünkbe ahol azonban nem husból és vérből való emberek, hanem dróton ráncigált fababák mozognak. A Tanagrát már az ötlet miatt is dicséret illeti. A szereplők közül első sorban Bihary Nelli szubrettet említhetjük meg. Kedves, meleg hangja pompásan össze illik a miniatúr alakban megjelenő bájos művésznővel. Lakos Vilma a váradi közönség előtt már ismert. Sikkes táncát zajosan megtapsolták. Jó volt még Iványi Antal, aki még a régi fabódé korában kedvence volt Várának. Gilberte Coinon elsőrangú hegedűművész. A többi szereplők is tehetséges színészek. A Tanagra megérdemli, hogy a közönség megnézze.

* **Öngyilkos parasztgazda.** Tegnap délelőtt könnyelműen dobta el magát az életet egy bisztraterbesi gazda, Farkas Lőrinc. Tegnap ugyanis, mikor teljesen egyedül maradt lakásában felment a padlásra, ahol felakasztotta magát. Mikor hozzátartozói rátaláltak, már halott volt. Tettének okát eddig még nem lehetett megállapítani.

* **Nagyvárad az aradi kulturház felavatásán.** Arad városában már áll a kulturház, amelyért Nagyváradon már évek óta csak sóhajtoznak. Impozáns, pompás palota ékeskedik Arad egyik legszebb részén, a marosparti sétátér szomszédságában, hogy otthont adjon a kulturának. A kulturház felavatására nagy ünnepeket rendeznek s erre meghívták Nagyvárad városát is. A városi tanács tegnapi ülésében foglalkozott a meghívással s Nagyvárad város képviselőjében dr. Thury László főügyészt és dr. Adorján Ármint törvényhatósági bizottsági tagot, mint a nyilvános könyvtárbizottság két tagját küldte ki az aradi kulturpalota felavatási ünnepére.

* **Elveszett és megtalált 180 korona.** Folyó hó 14-én Grünvald Jenő lakatosmester feljelentést tett, hogy Balla Endre nevezetű tanonca 180 korona készpénzt kabátja zsebéből elvesztett. A tanuló állítólag Szántó Mór szőlőjében szőlőszedés közben vesztette el a pénzt. Ma reggel a helyszínre kimentek a tanulóval, bejárták a szőlőskertet és ottan elhullajtva egy szőlőtőke kis bokorban az elveszettnek hitt 180 koronát hiány nélkül megtalálták.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

* **Megszökött gyilkos.** Szombathelyről írják: Izgalmas hajszát játszott le tegnap délután három órakor a szombathelyi ügyészség udvarában egy megszökött fogoly után, a ki szándékos emberölés miatt volt vizsgálati fogságban és fogolysétáltatás közben megszökött a fogházőrök keze közül. Perger János özgödöri huszonkét éves legény két hónappal ezelőtt a falujában lelőtte egy régi haragosát. Letartóztatták és szándékos emberölés miatt fogvatartották az esküdtseki tárgyalásig. A fiatal rab többször kísérelt meg szökést, de rajtacsípték. Az utóbbi időben rendszeresen viselkedett és így történt, hogy tegnap délután tizenkét fogolytársával sétálni vitték a fogház kertjébe. Mikor a sétának vége volt, a gyilkos meglapult a fal mellett és visszamaradt. Így tért nyerve, vakmerő ugrással átvette magát a szomszédos püspökkert falán. A bravuros ugrás sikerült, a gyilkos vad futással menekült a püspökkerten át. A fogházőrök csak későn vették észre és üldözbe vették, de a menekülő rab sorra ugrotta át a kerítésfalakat, a hova a börtönőrök nem tudták követni, utána löni nem lehetett, mert a lövés esetleg járókelőt találhatott volna. A gyilkos így a nélkül, hogy bárki visszatartotta volna, elmenekült.

* **A tangó Nagyváradon.** Antalffy Margitka, a kitűnő táncnő óriási áldozatok árán lehozta Nagyváradra a tangót, a mely most valósággal lázba ejtette az egész fővárost. A kitűnő balletmesternő nov. 3-án kezdi meg az ideai táncnői kurzust, amely három hónapra fog terjedni. Lesz gyermekdiák kolon s külön a felnőtteknek. A beiratkozások már folynak a Telek-utcai táncintézetben (3. szám I. em.). Minden vasárnap délután és este nagy boszton-gyakorló kolon. Külön balletanfolyam. A szezon szenzációs táncát: a tangót eddig egyedül az Antalffy-táncintézet jogosult Nagyváradon tanítani. A bájos táncból különórát alatt lehet csak leekétni a nap bármely szakában.

* **Aradról—Nagyváradig idegen lovakkal.** Özv. Kurticsán Tódorné gazdálkodó szolgálatában állott Herczeó Pásku kocsis, aki kétfogatu igásszekerét, illetve lovait elhajtotta. A gazdálkodó megbizta a kocsis, hogy a szomszédos tanyáról a szekérral gabonát szállítson haza. Herczeó azonban sem gabonát nem hozott haza, sem pedig a kocsisal a mai napig nem tért vissza. A káros azt hiszi, hogy a kocsis Nagyváradra hajtotta a lovakat, mert többször emlegette, hogy itten lakó rokonait szeretné meglátogatni, de vasuti költsége nincs.

* **Találtatott az Aradi-uton f. hó 14-én 2 drb koca bitangóságban.** Igazolt tulajdonosa jelentkezék rendőrség földszint, 7. számú szobájában.

FLEGMAN

női-divat terme
kiváló szabásu
angol kosztümöt és francia
ruhát mérsékelt árában
készít.

* **Értesítés.** Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy a Nagyvárad város tulajdonát képező városi faiskolában eladásra kerülnek különféle gyümölcsfák a legjobb és legnemesebb fajokban, valamint diszfák és cserjék jutányos áron. Bővebb felvilágosítást ad a városi kertészet vezetője:

Fehér Imre,
városi főkertész.

Fölhívjuk Nagyvárad és vidéke vásárló közönségének b. figyelmét,

Kertész S. Sándor

női-divat, vászon és menyaszszonyi kelengyék áruházának

legolcsóbb és legmegbízhatóbb
bevásárlási forrására

Kossuth-utca
elején.

Helyi és vidéki telefon 10-30.

Őszi ujdonságok
már megérkeztek

M. kir. államvasutások
és tisztviselőknöknek 10
százalék árengedmény.
Gyászkelmek nagy választékban.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola sze, rekben csak Klein Vilmos és Társa cégnél találhatunk u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiú és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiú sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 filléért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczi-ut 18.

* **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2-40 kor. fél kilós próbadozoz 1-20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Fröhlich hentes üzlet mellett.

* **Rimanóczy-étterem,** helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek részére külön termek. Kitűnő italok, izletes magyar konyha. Abonensek elfogadtatnak. Szives pártfogást kér a bérlő.

* **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőssel Pista barátjukkal, a mint ráneznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagó-kapu mellett.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rímanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árúsít.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemegezőllő*; kitűnő peccsenye és *pezsgőborok*; *kőbányai* maláta és szalon *sörök*, **MERTZ NÁNDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **A városi kútháznál**, közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szöllő-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkoritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Értesítés.** Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvány és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvány hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szíves pártfogást kérünk Hatvány és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzli hímzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon**-nál Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangverseny az országos hírnevű örvendő szabadkai női tambura zenekar *Kurina Máttyás* karmester vezetése alatt egy elsőrangú erőkből összeállított tambura és énekzenekar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai, Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Péchi Margit, Szücs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szíves pártfogást kér *Kurina Máttyás* karmester.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20—25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona, 29—34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35—39 számig 7 korona, női chevron vagy boks cipő 7 korona, férfi chevron vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **Meghódította a hölgyeket** MILE JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkeket *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körös-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szereztetik be.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Este van, este van**, kiki nyugalomban kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lóról és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazár**ból.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpaddás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Egy jó házból való fiu tanulóul

felvétetik fizetéssel Tátray Gusztáv kézimunka üzletében Rákóczi-ut 4.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők teljes fiu keletgyék legolcsóbban

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testegyenestő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

Irsai Dezső

(a Flegman-cég volt főszabásza)

női divat-terme

Szalárdi-utca 9. Rosenzweig palota.

Legfinomabb izlésű kelmék és hozzávalók. Elsőrendű kivitel. Szolid árak! Szolid árak!

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Csütörtök: Bent az erdőn. (Szinmü. Eredeti bemutató.)

Péntek: Bent az erdőn.

Szombat: Bent az erdőn.

Vasárnap délután: Aranyeső; este: Támlásszék 10. (Énekes bohózat. Eredeti bemutató.)

Bent az erdőn. Ma, csütörtökön este, a legújabb magyar modern irodalmi iránynak egyik igen jeles, hivatott képviselője: Garvay Andor szólal meg a Szigligeti Színház színpadán, ahol ezen az estén mutatják be Garvay kiváló, három felvonásos drámáját: Bent az erdőn. Egzisztenciák elkeseredett harcra, a pénzvágy lázának betegeselekménye és hősei ennek a nagyszabású drámának, amelyet a szerző, modern technikájával, csak négy személlyel játszat végig. Garvay Andor drámájának nagyváradi előadásait Tót Elek rendezi, aki a legnagyobb ambícióval törekedett a darab sikerének biztosítására. A dráma négy szerepét Tóth Elek, Étsy Emilia, Varsa Gyula és H. Körösi Juci játsszák, akik a próbákból itélve elsőrangú előadást fognak produkálni.

REPORTÁR

A NAC választmánya ma, csütörtökön este fél 9 órakor a Club kávéházban ülést tart. Kéretnek a választmányi tagok pontos időben és teljes számban való megjelenésre.

A NAC-DTE mérkőzés. Az őszi football saison legérdekesebb mérkőzése lesz a vasárnap délutáni, amikor tudvalevőleg a debreceni TE csapata kerületünk régi bajnok csapata méri össze erejét a NAC csapatával, a bajnokság jelenlegi birtokosával.

MULATSÁG

SZÜRETI MULATSÁG a Katholikus Legényegyletben.

A Kath. Legényegylet f. hó 19-én szüreti mulatságot rendez, amely iránt már is nagymérvű érdeklődés mutatkozik. A mulatság, akár az ügyesen és hozzáértő gondallal összeállított programot, akár a rendezők agilitását és fáradhatatlan buzgalmát tekintjük, pompás sikerűnek ígérkezik, ami ha beválik is, egy cseppet sem lesz meglepő, hiszen a közönség hozzá van már szokva, hogy a Legényegylet mulatságairól kellemes emlékekkel távozik. Jelen mulatságon is előreláthatólag ott lesznek mindazok, akik a Legényegylet tiszteletreméltó célja s nemes törekvése iránt érdeklődéssel viseltetnek.

A mulatság kezdete pontosan este 8 órakor lesz. Belépti-díj személyenként 1 kor. 20 fillér.

A szüreti mulatság programja a következő:

1. Üdvözlő ének. Előadja a dalárda.
 2. Elnöki beköszöntő. Tartja dr. Lestyán Endre újvárosi plebános, új elnök.
 3. Kvartett. Éneklék Fleisz Elek, Völgyi Gyula, ifj. Dobozi János, Barza Antal.
 4. Ünneplés tagfelvétel. Tartja Gálfy Sándor egyleti igazgató.
 5. Duett. Éneklék Karkusz Sándor és Galló János, kíséri az egyleti zenekar.
 6. „Posta az erdőben” dalmű. Előadja az egyleti zene és énekkar.
 7. Bordal. Éneklék a dalárda.
- Műsor után tánc.

Táncitanítási jelentés. Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy Teleky-utca 13. sz. a. f. hó 15-étől tánciskolát nyitottam, melyben minden újabb táncok, a legmodernebb stílusban oktattva lesznek. Kedden, csütörtökön és vasárnap gentri boston mngánórákat intelligens uri családoknál úgy csoportok, mint egyes személyek, részére szívesen és előnyös feltételek mellett adok. Minden vasárnap kolon. Iskolai növekedéseknek délután 5-7 óráig, felnőtteknek 8-10 óráig. Haladók is felvétetnek 6 korona tanítási díj mellett a tánciskola helyiségében a nap bármely órájában lehet és lakásomon: Teleki-utca 13. sz. a. Bzseses pártfogását kéri tisztelettel: *Herlitska Nándor*, okleveles táncitanító.

IRODALOM

A Zászlónk.

A diákifjúság kedvelt lapja, a Zászlónk októberi száma is a szokott érdekes tartalommal jelent meg. A tartalmas füzetből kiemeljük a következő közleményeket: A karthauzi költője. — Sebők Imre dr: Port-Arthur romjai között. — Orbán Dezső: Az ezüst flotta kincse. — Sik Sándor: Podhragy vára. — A „Splendid isolation” végnapjai.

— Sárány István: A balkáni béke. (Parodia)
— Radványi Kálmán: Gott mit vus. — Sárány István: Osztályhare. — Nyugat országain keresztül. — A bűvös eső. — Fekadó rügyek.

Ezekon kívül aktuális és humoros képek egész sora teszi érdekessé a Zászlónk legfrissebb számát.

A Don Carlos magyarul. Schiller nagyszabású drámája, hibáival, erényeivel egyaránt egyik legjellemzőbb és leghatalmasabb lendületű műve, Don Carlos spanyol infans kitűnő új magyar fordításban jelent meg a Magyar Könyvtárban. A német irodalom ez egyik legnagyobb szerű drámái költeményét a vállalat szerkesztője, Radó Antal, egyike legkiválóbb műfordítóinknak, fordította az eredeti formájának és szellemének hű visszadásával, lendülettel teljes, kifejező versekben. Színpadi célokra is renekvül alkalmas ez a fordítás s ha előbb-utóbb programjára veszi a Don Carlos előadását a Nemzeti Színház, kész anyagot fog találni Radó Antal finom és lelkes munkájában. A könyvet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 90 fillér.

Dr Jekyll és Mr. Hyde különös esete. Robert Louis Stevenson az újabb angol irodalomnak egyik legkitűnőbb tehetsége. Bár csaknem husz éve meghalt már, modern írónak számít, mert regényei még ma is a legolvasottabb könyvek közé tartoznak Angolországban és a kontinensen. „A kincses sziget” című regényét nálunk is jól ismerik. Most egy másik könyve, talán legérdekesebb és legjelentékenyebb munkája jelent meg magyarul: a Dr Jekyll és Mr. Hyde különös esete című pompás kis regény. Stevenson legfőbb ereje, sajátos, egészen eredeti és szuggesztív hatás fantasztikumában ebben a könyvében érvényesül legjobban és legtéljesebben s ez ad neki különös érdekességet. Benedek Marcell nagy gondtal és megértő szeretettel fordította a szép munkát, mely Radó Antal mindenféle népszerű vállalatában, a Magyar Könyvtárban jelent meg, a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában: ára 60 fillér.

TÁVIRÁTOK

Bizalom a kormánynak.

Lugos, okt. 15.

A vármegye törvényhatósága ma a kormánynak bizalmat szavazott.

Szerbiát nyugalomra intik.

Belgrád, október 15.

A nagyhatalmak követői ma igen komoly utasítást kaptak. Az utasítások alapján azonnal figyelmeztettek Szerbiát, hogy Albániával szemben békés magatartást tanúsítson. A nagyhatalmak fellépésének igen komoly következményei lesznek.

Tisza és a margitszigeti játékbank.

Budapest, okt. 15.

Tegnap este a munkapártban gr. Tisza István kijelentette, hogy minden tekintetben fenn tartja legelső nyilatkozatát, melyet a játékbank dolgában tett. Aki e nyilatkozattal ellentétes dolgot állít, az rágalmaz.

A miniszterelnök nyilatkozata igen jó hatást tett a pártban. Tegnap este különben igen élénken foglalkoztak Szerbia és Albánia ügyével és minden tekintetben helyeselték a nagyhatalmak fellépését. A pártban a szerb-albán helyzetet igen komolynak ítélik.

Elgázolt egyetemi tanár.

Budapest, okt. 15.

Dr Katona Mór egyetemi magán tanár ma este 9 órakor a Fehérváry-uton hazafelé ment és egy automobil elkaptá, a gyalogjáróig vágta, eszméletét elvesztette s bevitték a Pajor-szanatóriumba. Fején s vállán kapott súlyos sérülést.

Hó a felvidéken.

Körmöcbánya, okt. 15.

A városban és a környékbeli hegyeken erősen havazik. A hőmérséklet 2 fokra szállott le.

NYILTÉR

Fiatalkeresztény
gyakornok
felvétetik.

Cím: Hegedűs hírlapiroda.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.25
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.16
Októberi rozs	— — —	7.91
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.67
Októberi zab	— — —	7.11
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.45
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.27

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	821.50
Osztrák hitelrészvény	—	623.50
4%-os koronajáradék	—	80.45
Osztr. magy. államv.	—	692.50
Jelzálogbank	— — —	422.25
Leszámitoló és pénzváltó	—	511.—
Hazai bank	— — —	278.50

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Ha nincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-ut. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkali és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Merza Kálmán

szíjgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Megszabadul a gondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat

Wagner „Hangszer-Király“-tól
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Hegedű, 16 drb. felszereléssel 12 korona.

Tárogató, billentyűkkel 16 korona.

Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 korona.

Családi hangverseny harmonika 16 korona.

Mandolin vagy Guitár 16 korona.

Ébenfa fuvola 1 minőségű 16 korona.

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal lett kitüntetve. Javítási szakmuhelyek.

Fényképes hangszerárjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk a «Wagner» névre és a 15. házszámra.

NYEBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Adriai Biztosító Társulat.

Alapított: 1838. évben.

Magyarországi igazgatóság:

Budapest, Váci-u. 20

Intézetünk elfogad a legjutányosabb feltételek mellett biztosításokat

tűz, villám és robbanási károk ellen

továbbá, tűz, villám és robbanás okozta bérveszteségek, valamint

betöréses-lopás és rablás ellen,

nemkülönbön köt biztosításokat a vizen és szárazon történő

szállítási károk ellen és üvegbiztosításokat.

Ugyancsak köt:

életbiztosításokat

különléle módzatok szerint és pedig tőkét és járadékokat, melyek vagy a biztosított életbenlétekor vagy halála után fizetendők, kiházasítási biztosításokat stb. —

Azonkívül elfogad az intézetünk által alapított Déli jég és vízöntőbiztosító társaság részére

jégverés elleni

és a Nemzetközi baleset elleni biztosító társaság részére mindenféle baleset és szavatosság elleni biztosításokat és automobil szavatossági biztosításokat. Ezirányú mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

az intézet főügynöksége:

az **Ujvárosi**

**Takarékpénztár
Részv.-társ.**

Nagyvárad, Szent László-tér 5. sz. (Kovács ház.)

Városi, megyei és interurban

telefonszám 994.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesítjük a nb. közönséget, hogy illatszer és háztartási üzletünket a folytonos emelkedő forgalom akadálytalan lebonyolítása céljából, kénytelenek voltunk tetemesen **megnagyobbítva áthelyezni:** Budapest, VIII, Köfaragó-utca 7. szám alá, ahol ezentul mindennemű szakmánkba vágó igényeket továbbra is a legkifogástalanabbul elégíthetünk ki.

Figyelem! Tekintve, hogy reményünket, igen tisztelt vevőközönségünk b. pártfogásával minden tekintetben valóra váltotta, amit mi viszont méltóképen honorálni akarunk, elhatároztuk, hogy ezentul minden hónapban egy **ingyen bevásárlási napot** rendezünk.

Mint hogy ezen ingyen nap feltételeit itt részletezni, helyszüke miatt, nem lehet. Kegyeskedjék erre vonatkozó részletes körlevelünket kérni, melyet a most megjelent 24 oldalas illatszer és háztartási értesítőnkkel együtt kívánatra bárhová, ingyen és bérmentve megküldünk. Cimünk:

Parfumerie „**Hez**“ illatszertár és háztartási cikkek szaküzlete, Budapest, VIII., Köfaragó-utca 7. szám.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad, fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karbantartásos portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöket és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kúrgyűrűket stb.

**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.**

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

**A
jó bornak**

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregnek! Hogy mennyire igazok van, elég bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kiváló saját termésű borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnvizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA **Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnvizet, kölnviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett **eredeti készítmény** nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogériájában.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, piperezsappan, kozmetikai, arc- és kézapolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszer és háztartási értesítőnk» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszer és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben B.-pest, VIII., Kőfaragó-u. 7. sz.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesítem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Tűzijáték kiállítás

özv. Kádár János-né

elsőrangu fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbrañu különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz.

Telefon 85. sz.

MEGHÍVÓ.

A Közgazdasági Bank Részvénytársaságnak felszámolás alatt folyó hó 13-ikára összehívott közgyűlésén elegendő számú részvényes meg nem jelenvén, határozatképtelen volt, miért is az újabb rendkívüli közgyűlést folyó hó 23-ik napjának d. e. 11 órájára a Rimanóczy-utca 13. sz. a. lévő üzlethelyiségbe összehívjuk, amelyre a t. részvényeseket azon figyelmeztetéssel hívjuk meg, hogy ezen közgyűlés az alapszabályok 15. §-a értelmében a megjelentek és részvényesek számára való tekintet nélkül fog határozatot hozni. Tárgysorozat: 1. Felszámoló-bizottság jelentése. 2. Határozathozatal a kintlévőség eladása tárgyában. 3. A felszámolás befejeztének kimondása feletti határozathozatal. 4. A felszámolóknak és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása. 5. Egyéb indítványok. — A felszámolók.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 8 pár csikos zokni 1 kor., 8 pár női harisnya 1 kor., 8 pár gyerek zokni finom 1 kor., 8 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Hirdetmény.

A „Mezőgyáni Kisbirtokosok és Földmivelők Földbérlet Szövetkezete” 1913. évi október 12-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását határozta el. Ennélfogva felhívjuk a szövetkezet hitelezőit, hogy a szövetkezet ellenében fennálló követeléseiket jelen hirdetménynek harmadszori megjelenésétől számított 6 hó alatt a keresk. törvény 249. §-a értelmében érvényesíteni el ne mulasszák.

Mezőgyán, 1913. évi október 13.

A felszámoló-bizottság.

Eredeti Meteor kályhák,
kályhatalcák és ellenzők,
fa- és széntarték,
valódi porosz fűtőszén
házhöz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.